

S m a a s t y k k e r.

V.

Tilføjelser til forskjellige Artikler i Kirkehistoriske Samlinger.

Det maa være Red. kjært, naar Medlemmer af vort Selskab vise deres Interesse for de i K. S. fremkomne Artikler ved at sende os deres Bemærkninger eller Tilføjelser til samme. Af saadanne os i den senere Tid tilstillede Supplementer skulle følgende her meddeles.

1.

Begravelse i Halmkiste.

København ²⁶/₁₀ 1897.

I K. S. 4. Række 1. Bind har jeg læst en Afhandling af Dem om Begravelse i Kister af Vidier eller Straa. Jeg tillader mig derfor at meddele Dem, at jeg i Ministerialbog for Snebjerg Sogn, Ribe Stift, har fundet følgende:

»Søndag den 17de Marts 1811 blev Almisselem Jørgen Smed begravet, gl. 37 Aar. Han var næsten blind. Han var den første, der her i Menigheden blev begravet i en Halmkiste«.

Peter Spandet,
cand. theol.

2.

Notits om »En Skriftebok från Göinge härads«.

Kjøbenhavn ²⁷/₆ 1898.

I Suhmske Samlinger til den Danske Historie I. Bd. 2. Hefte S. 137 staar aftrykt en »Modus absolvendi puerorum

appressores autore Petro Palladio«, som aldeles svarer til Actus primus i den af Dr. O. Ahnfelt aftrykte Skriftebog. Tekstafvigelserne ere af den Art, at man maaske tør antage de to Afskrifter for stammende fra forskellige Nedskrifter af hurtigt Diktat paa et Landemode. Naar man betænker P. Palladius's dybtindgribende Betydning for vort Kirkeliv, turde der vel være en vis Sandsynlighed for, at Overleveringen har Ret i, at han er den egentlige Forfatter.

P. Severinsen.

Lund den 26. Okt. 1897.

Af det sista häftet af Kirkehist. Saml. s. 50 har jag funnit anledning till den förmodan, att instruktionen för behandling af dem, som legat ihjel sina barn, utfärdats af biskop Mads Jensen Medelfar. Den omständigheten, at hans företrädare utfärdat förbud för prestarne at absolvera sådana utan biskopens samtycke, sammanställd med det förhållandet, at en prest i Göinge härad begynner år 1635 föra ordentlig bok öfver sådana fall, talar starkt för denna förmodans riktighet.

Otto Ahnfelt.

3.

Sagen mellem Biskop Mads Jensen Medelfar og Holger Rosenkrantz.

I et Red. fra Hr. S. Elvius nys til Gennemsyn meddelt Foliohaandskrift med Titel: »Frederichsborrigs Schole 1633—1733«, med Forord af Feilberg, dat. Krigsministeriets Arkiv den 26. Decbr. 1884, findes Uddrag af nogle Optegnelser af Mag. Jens Christoffersen Lidøe, Rektor ved Frederiksborg Skole 1688—1703, og deriblandt følgende Notits, der giver noget Lys over det foran S. 31 f. omtalte Sammenstød mellem Bispen i Lund og Holger Rosenkrantz. Der berettes nemlig, at da Christian IV. ved Frederiksborg Skoles Fundats af 1630 henlagde 3700 Speciedaler til Skolen, var heri indbefattet et Beløb af 2000 Rdl., som Holger Rosenkrantz til Glimminge maatte bøde, »fordi

hand slog Bispen i Lund, Dr. Madtz Jensøn, paa Mwnden wdj hans egit Hws.

4.

Om Forfatteren Oluf Lauritsen Trunthiem.

Stavanger 24. Mai 1898.

Jeg maa faa lov at takke Dem for de høist interessante meddelelser om hr. Oluf Lauritsen Trundhiem (*»Truntheim«* i overskriften er vel trykfeil). Det var mærkeligt nok, at der lod sig samle saameget om ham. Hvad De skriver om hans slegt, er rigtigt, og de, som har gjort ham til broder af Viborgbispen, har vistnok ladet sig forlede af navnet Arctander, som jo mange fra det nordlige Norge optog, især efterat bispen havde kastet en vis glans derover. Biskop Arctanders *Epicedia* i anledning af hans faders død (trykt 1600) giver underretning om de 5 børn, som overlevede denne, og ingen af dem hed Oluf.

Det er neppe rimeligt, at nogen i Norge vil kunne oplyse om hr. Olufs senere skjæbne, thi han er vist ikke kommen tilbage til sit fødeland. De ord, hvormed han slutter sin *»Mizmor«* i 1636:

*Patria terra suos raro excipit impia. Forti
Cernimus hinc patriam quodlibet esse solum.*

tyder ogsaa paa, at han, som en Tyge Brahe i liden maalestok, sagde fædrelandet farvel. Mon han ikke er vendt tilbage til Lübeck, hvor han synes at have havt et slags tilhold? — Foruden de af Dem omtalte Skrifter har han udgivet:

Elegia in obitum generosi et nobilis juvenis Dn. Nicolai Windii, Nobilissimi, magnanimi, antiquâ generis prosapiâ, prudentia, autoritate, doctrina, longoque rerum usu præclarissimi Viri, Dn. Georgii Windii, Domini de Gunders-torp, Sereniss: Regiæ Majestatis quæstoris summi, ut & Præsidis cænobii Herritzwads incorruptissimi, Filii dilectissimi. Havnæ, piè & placidè, sanctè, compositèque die 29. Februarij in Christo Jesu denati, Ejusdemque

parentibus Generos: ut & consanguinitate & affinitate iisdem junctis Nobilissimis Viris &c. Singulis & omnibus Mecænatibus & promotoribus magnis, Honoris & perennis memoriæ ergò, scripta ab Olao Laurentio Nid.-Arctandro, Verbi Dei servo. — Hafniæ, Expressit Melchior Martzan.

Jeg har afskrevet titelen i hele dens vidløftighed, da skriftet vist ikke forekommer i Danmark; det nævnes ialfald hverken i Bibl. Dan. eller i Lit. Lex. Et exemplar haves i det Deichmanske bibliothek i Kristiania.

Skriftet bestaar kun af 8 Sider 4to, alle vel benyttede. Bagsiden af titelbladet optages af et »carmen exequiale« i hexametre. Derefter følger »Epicedium« i sapphiske vers. Derpaa »Consolatorium« i disticha. Resten af bogen er en »trøstesang« paa modersmaalet, bestaaende af 18 vers, der vidner om, at forf. var en meget maadelig dansk poet. Latinen falder jo bedre.

Aarstal findes ikke i skriftet. Om Nils Jørgensen Wind ved jeg kun, at han var født 19. januar 1625. I hvilket skudaar han er død, vil De vistnok selv kunne udfinde, og dermed skriftets omtrentlige tid¹⁾).

— Den underlige titel paa hr. Olufs hovedskrift, »Gud Faders Døtre«, er neppe hans eget paafund; jeg mindes at have seet den i en gammel tysk bog.

A. E. Erichsen.

¹⁾ Aaret 1636 var et Skudaar, og det passer med hvad vi ellers vide om Oluf Lauritsens øvrige Forfattervirksomhed. H. F. R.